

Välfärdens kärna – en fråga om kultur?

På allas läppar just nu. Ingen har väl kunnat missa det nyaste modeordet inom politiken. Välfärdens kärna. Alliansen vill satsa på kärnan. Det känns onekligen som ett Orwellskt nyspråk. Men vi ska inte låta oss förledas av detta förskönande och beslöjande ordbruk. Vi borde istället fråga oss vad detta egentligen innebär. Vad avses med kärna och vad måste skalas bort om bara kärnan ska bli kvar?

Jag läser i lokaltidningen om en kvinna som snubblar hemma i köket och blir totalförklarad. Hon vårdas nu dygnet runt av 9 assistenter som avlöser varandra. Livet kan ändras i ambulansfart och det händer dagligen. ”Verklighetens folk” behöver ganska ofta hjälp från den gemensamma välfärden. Både du och jag. Förhoppningsvis skulle ingen komma på tanken att ifrågasätta att detta ingår i välfärdens kärna.

Nästa exempel kommer från det regionala kulturlivet. Nyligen besökte jag våra förnämliga arkiv: Föreningsarkivet, Landsarkivet och Jamtlis arkiv. Här finns källor till stora delar av vår regions historia. Fotografier, brev, protokoll, affischer, tidskrifter och filmer. En gigantisk backspegel som vi kan spegla oss själva i när vi blivit alltför närsynta och tappat minnet. Är detta att betrakta som välfärdens kärna? Gissningsvis inte.

I en aggressiv debattartikel i Dagens Nyheter kritiserar två nyliberala författare och debattörer landstingens kostnader för kulturområdet, ”det handlar faktiskt om mycket pengar i relation till viktiga, enskilda områden inom landstingets kärnverksamheter”, skriver man. Men vem kan slå fast vad en region har för funktion och uppdrag? Samhällsbehov förändras. När de moderna landstingen grundades i mitten av 1800-talet var det inte vård och omsorg som dominerade. Då var det kommunikationer, undervisning och jordbruk som stod överst på agendan. Välfärd kan omfatta vilket politikområde som helst om vi är överens om att det är en verksamhet som alla medborgare bör ha tillgång till oavsett tjockleken på den egna plånboken. Än så länge är kultur ett område som stöds med allmänna medel. Att döma av idéerna om välfärdens kärna bör vi inte ta detta för självklart.

För oss som värnar om ett brett och tillgängligt kulturliv är begreppet välfärdens kärna livsfarligt. Ska museer, arkiv, konsthallar, bibliotek, musikskolor, studieförbund och kulturföreningar stödjas av allmänna och offentliga medel? Kommer nyliberala tankegångar om att var och en får bekosta den kultur de är mest intresserad av att få fotfäste? I ett experiment för några år sedan räknades på vad ett arkivbesök skulle kosta om verksamheten inte var offentligt finansierad. Bara inträdet skulle motsvara omkring några tusenlappar. Vem kan då gräva efter sina rötter?

Det blir förmodligen trångt där inne i välfärdens kärna. Finns det rum för kulturen? Inte om tankesmedjan Timbro får bestämma. Frågan är om Alliansen räknar med kulturen när de nu ska satsa på kärnan. Man kanske kan hålla med Henrik Tikkanen: Den som inte kan se bakåt och inte vågar se framåt måste se upp!